

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Кафедра фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

фізичного виховання

д-р біологічних наук, професор

М. В. Маліков

“ 29 ” 2016 р.

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТРЕНЕРА

Робоча програма навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

напряму підготовки 6.010202 «Спорт»

Укладачі: ст. викладач Петров В.О.
д-р пед. наук, професор Сватєєв А.В.

Обговорено та ухвалено на засіданні
кафедри спортивних ігор

Протокол №1 від «25» серпня 2016 р.

Завідувач кафедри

д-р пед. наук, професор
Р.В. Клопов

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету фізичного виховання

Протокол №1 від «29» серпня 2016 р.

Голова науково- методичної ради
факультету фізичного виховання

к. н. фіз. вих., доцент
К.В. Лукоянова

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 0102 «Спорт, фізичне виховання, спорт, здоров'я людини»	Нормативна	
	Напрямок підготовки «Спорт»		
Загальна кількість годин - 108		Рік підготовки	
		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: - 2	Рівень вищої освіти: бакалаврський	10 – год.	4 – год.
		Практичні	
		18 – год.	4 – год.
		Лабораторні	
		0 – год.	0 – год.
		Самостійна робота	
		80 – год.	100 – год.
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Як навчальна дисципліна «Професійна майстерність тренера» є одним із основних предметів підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту.

Становлення рівня професійної майстерності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту залежить від того, наскільки своєчасно і вірно будуть закладені його основи в процесі навчання.

Мета курсу – розкрити основні напрямки професійної майстерності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту та шляхи його формування, навчитися оцінювати їх професійну майстерність та ознайомитися з кращим досвідом провідних тренерів регіону.

Вивчення дисципліни сприяє розширенню світогляду фахівців, підвищує їх теоретичний рівень, формує практичні навички управління навчально-тренувальним процесом, стимулює самопізнання.

Одне з головних завдань курсу «Професійна майстерність тренера» спрямовано на поглиблене вивчення і засвоєння основ професійної майстерності майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту.

Вивчення дисципліни сприятиме формуванню у майбутнього тренера з виду спорту його професійне кредо, вміння бачити мету, визначити завдання і правильно підбирати засоби, методи і форми для їх успішної реалізації. Сприяти розвитку у студентів творчого педагогічного мислення, вміння знаходити нові шляхи та форми роботи у сфері спортивного тренування, а також удосконалення їх рухових вмінь та навичок.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетенцій):

Соціально-особисті компетенції:

Підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, вміння вирішувати типові професійні завдання і оцінювати результати своєї праці, здатність самостійно набувати нових знань і умінь за фахом. Уміння самостійно виконувати конкретні види діяльності. Уміння вирішувати типові професійні завдання і оцінювати результати своєї праці. Уміння самостійно набувати нових знань і умінь за фахом.

Інструментальні компетенції:

Здатність використання активних методів, інтерактивних та інформаційних технологій навчання у професійній діяльності. Уміння використовувати активні методи, інтерактивні та інформаційні технології навчання у професійній діяльності.

Загально-професійні компетенції:

Готовність до здійснення тренерського і педагогічного оволодіння управлінськими навичками у професійній сфері. Знати професійну термінологію. Вміти використовувати новітні досягнення в методиці підготовки сучасних спортсменів. Вміти вільно володіти державною мовою України, культурою професійного мовлення і суддівською підготовкою.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Професійна майстерність тренера» має тісний зв'язок з дисциплінами підготовки фахівців фізичного виховання та спорту такими, як:

«Теорія та методика спортивного тренування» – цей зв'язок дає уявлення про структуру проведення майбутніми тренерами занять навчально-тренувального процесу у ДЮСШ;

«Анатомія людини та морфологія» – дає уявлення про внутрішню структуру людини, його м'язовий апарат, що є необхідною умовою при складанні комплексів, які підводять, та спеціально-підготовчих вправ;

«Фізіологія спорту» – дає уявлення про те, як організм комплексом функціональних змін реагує на фізичні навантаження різного обсягу та інтенсивності, про фізіологічні та морфологічні особливості спортсменів – все це є необхідною умовою оптимальної побудови навчально-тренувального процесу, досягнення спортсменами високих спортивних результатів без збитку для здоров'я;

«Педагогіка та психологія» – дають уявлення про основні принципи виховання та навчання молоді, морально-вольових якостей спортсменів, особливості розвитку психічних та фізичних якостей спортсменів різних вікових груп.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ до предмета

Тема 1. Тренер. Його місце і роль в спортивній підготовці.

Визначення основних рис характеру, притаманних кращим представникам професій, творча система «тренер – учень», вимоги до професійної підготовленості тренера, теоретична підготовка тренера.

Тема 2. Створення умов, формування, сприяння, становлення та стимулювання професійної діяльності тренера.

Критерії оцінки якості професійної діяльності тренера. Методика вивчення та оцінка рівнів організації праці тренера. Поняття про рівні діяльності.

Тема 3. Сучасний тренер в педагогічній системі.

Педагогічна система «тренер – дитячий спортивний колектив», компоненти, які обумовлюють ефективність діяльності тренера, поняття про рівні діяльності спортсменів і тренера.

Тема 4. Сутність професійної діяльності тренера.

Суспільна значущість професії тренера, його функції. Тренер – спортивний педагог і наставник. Реалізація принципів свідомості і активності. Рольові позиції тренера. Особисті якості тренера. Функції тренера.

Тема 5. Поняття тренерської діяльності, її структура.

Професійно-тренерська діяльність як мета-діяльність. Сучасний тренер – це людина, яка володіє високим рівнем загальної культури.

Розділ 2. Передумови формування майстерності тренера.***Тема 6. Педагогічні здібності тренера.***

Загальна характеристика здібностей, визначення педагогічних здібностей, види педагогічних здібностей, формування і компенсація здібностей. Мотиви і складові творчості тренера.

Тема 7. Критерії ефективності діяльності тренера.

Загальна характеристика критеріїв і технологія оцінки діяльності тренера. Критерії визначення результатів спортивної роботи з підлітками. Вимоги до педагогічної діяльності сучасного тренера. Структура діяльності.

Тема 8. Майстерність професійного спілкування.

Поняття «професійне спілкування», його особливості, функції, види. Рольові позиції тренера (тренер-теоретик і практик; тренер-психолог; тренер-організатор). Залежність ефекту впливу від авторитету.

Розділ 3. Роль тренера у виховному процесі спортсменів.***Тема 9. Управління вихованням юного спортсмена.***

Сутність виховного процесу, особливості виховання юних спортсменів, ступені процесу виховання, комплексний підхід до проблем виховання.

Тема 10. Організація виховної діяльності спортивного колективу.

Навчально-пізнавальна діяльність, ціннісно-орієнтаційна діяльність, культурно-мистецька діяльність.

Тема 11. Розвиток позитивних якостей та керівництво самовихованням юних спортсменів.

Вплив на виховання всебічно розвинутої особливості, мотиви самовиховання підлітків, завдання самовиховання юних спортсменів.

Розділ 4. Діяльність тренера в навчально-тренувальному процесі.

Тема 12. Структура навчально-тренувального процесу та основні компоненти характеру навчання.

Структура побудови тренування на цикли (мікроцикли, мезоцикли, макроцикли). Спортивне тренування як багаторічний процес. Вікові кордони етапів підготовки в процесі багаторічного тренування.

Тема 13. Труднощі управління формуванням особистості юного спортсмена та їх подолання.

Причини виникнення перешкод, труднощі в вирішенні педагогічних завдань і способи їх подолання.

Тема 14. Методика вивчення та оцінки рівнів організації праці тренера.

Модель фахівця, професіограма, кваліфікаційна характеристика, секрети майстерності.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота			лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота	
індивідуальні завдання					індивідуальні завдання							
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Вступ до предмету «Професійна майстерність тренера».												
Тема 1. Тренер. Його місце та роль в спортивній підготовці.		2			6						8	
Тема 2. Створення умов, формування, сприяння, становлення та стимулювання професійної діяльності тренера.			2		6						8	
Тема 3. Сучасний тренер в педагогічній системі.		2			6		2				6	
Тема 4. Сутність професійної діяльності тренера. Суспільна значущість професії тренера, його функції.			2		6			2			8	

Тема 5. Поняття тренерської діяльності, її структура. Професійно-тренерська діяльність як мета-діяльність.			2		6						8	
Розділ 2. Передумови формування майстерності тренера.												
Тема 6. Педагогічні здібності тренера.		2			6			2			6	
Тема 7. Критерії ефективності діяльності тренера. Загальна характеристика критеріїв і технологія оцінки діяльності тренера.			2		6				2		8	
Тема 8. Майстерність професійного спілкування.			2		4						6	
Розділ 3. Роль тренера у виховному процесі спортсменів.												
Тема 9. Управління вихованням юного спортсмена.		2			6						6	
Тема 10. Організація виховної діяльності спортивного колективу.			2		4						6	
Тема 11. Розвиток позитивних якостей та керівництво самовихованням юних спортсменів.			2		6						6	
Розділ 4. Діяльність тренера в навчально-тренувальному процесі.												
Тема 12. Структура навчально-тренувального процесу та основні компоненти характеру навчання.			2		6						8	
Тема 13. Труднощі управління формуванням особистості юного спортсмена та їх подолання.		2			6						8	
Тема 14. Методика вивчення та оцінки рівнів організації праці тренера.			2		6						8	
		10	18	–	80	–	–	4	4	–	100	–

5. Теми лекційних занять

№ З/П	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Тренер. Його місце і роль в спортивній підготовці.	2	
2	Тема 3. Сучасний тренер в педагогічній системі.	2	2
3	Тема 6. Педагогічні здібності тренера.	2	2
4	Тема 9. Управління вихованням юного спортсмена.	2	
5	Тема 13. Труднощі управління формуванням особистості юного спортсмена та їх подолання.	2	
	Разом	10	4

6. Теми практичних занять

№ З/П	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 2. Створення умов формування, сприяння, становлення та стимулювання професійної діяльності тренера.	2	
2	Тема 4. Сутність професійної діяльності тренера. Суспільна значущість професії тренера, його функції.	2	2
3	Тема 5. Поняття тренерської діяльності, її структура. Професійно-тренерська діяльність як мета-діяльність.	2	
4	Тема 7. Критерії ефективності діяльності тренера. Загальна характеристика критеріїв і технологія оцінки діяльності тренера.	2	2
5	Тема 8. Майстерність професійного спілкування.	2	
6	Тема 10. Організація виховної діяльності спортивного колективу.	2	
7	Тема 11. Розвиток позитивних якостей та керівництво самовихованням юних спортсменів.	2	
8	Тема 12. Структура навчально-тренувального процесу та основні компоненти характеру навчання.	2	
9	Тема 14. Методика вивчення та оцінки рівнів організації праці тренера.	2	
	Разом	18	4

7. Самостійна робота

№ З/П	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Тренер. Його місце та роль в спортивній підготовці.	6	8
2	Тема 2. Створення умов, формування, сприяння, становлення та стимулювання професійної діяльності тренера.	6	8
3	Тема 3. Сучасний тренер в педагогічній системі.	6	6
4	Тема 4. Сутність професійної діяльності тренера. Суспільна значущість професії тренера.	6	8
5	Тема 5. Поняття тренерської діяльності, її структура. Професійно-тренерська діяльність як мета-діяльність.	6	8
6	Тема 6. Педагогічні здібності тренера.	6	6
7	Тема 7. Критерії ефективності діяльності тренера. Загальна характеристика критеріїв і технологія оцінки діяльності тренера.	6	8
8	Тема 8. Майстерність професійного спілкування.	4	6
9	Тема 9. Управління вихованням юного спортсмена.	6	6
10	Тема 10. Організація виховної діяльності спортивного колективу.	4	6
11	Тема 11. Розвиток позитивних якостей та керівництво самовихованням юних спортсменів.	6	6
12	Тема 12. Структура навчально-тренувального процесу та основні компоненти характеру навчання.	6	8
13	Тема 13. Труднощі управління формуванням особистості юного спортсмена та їх подолання.	6	8
14	Тема 14. Методика вивчення та оцінка рівнів організації праці тренера.	6	8
	Разом	80	100

8. Види контролю і система накопичення балів

Основний курс дисципліни «Професійна майстерність тренера» для студентів 4 курсу напряму підготовки «Спорт» розбито на 4 розділи.

Поточний контроль знань								Підсумковий контроль знань			
1 атестація				2 атестація				Індивідуальні завдання	Підсумковий тестовий контроль	Екзамен	Сума балів
Розділ 1	Розділ 2	Експрес-тестування СРС	Тестування з кожної теми	Розділ 3	Розділ 4	Експрес-тестування СРС	Тестування з кожної теми				
10	10	5	5	10	10	5	5	–	20	20	100

Види поточного та підсумкового контролю:

- Перевірка практичних завдань з кожного розділу у відповідні аудиторні часи (лекційні заняття);
- Виконання практичних завдань з кожного розділу за рахунок часу, відведеного на практичних заняттях;
- Експрес-тестування з навчального матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання (експрес-тестування на лекційних заняттях);
- Тестовий контроль з кожної теми;
- Підсумковий тестовий контроль з кожного розділу;
- Підсумковий самостійний контроль (екзамен).

Практичні заняття

Практичні заняття оцінюються максимально у 20 балів протягом вивчення дисципліни (вага одного заходу – 2,5 балів).

Критерії оцінювання:

а) послідовний виклад матеріалу з висновками в кінці відповіді, знання практичного матеріалу, володіння спеціальною термінологією, уміння творчо розв'язувати завдання – 2,5 бали («відмінно» – за національною шкалою);

б) послідовний виклад матеріалу, знання практичного матеріалу, часткове володіння спеціальною термінологією, при поясненні понять допущено помилки – 2 бали («добре» – за національною шкалою);

в) зміст матеріалу викладено частково, з недотриманням в окремих випадках послідовності, студент частково володіє знаннями практичного матеріалу, при поясненні понять допущено помилки, суть питання, в основному, розкрита, не зважаючи на зазначені вище упущення – 1,5 балів («задовільно» – за національною шкалою).

Доповнення та участь у дискусії на практичному занятті оцінюється у 0,5 бали.

Самостійна робота

Самостійна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Критерії оцінювання:

- Експрес-тестування студенти проходять протягом курсу (10 контрольних заходів);
- «відмінно» за національною шкалою – суттєве, стисле і водночас повне розкриття питання, охайне виконання роботи – 2 бали;
- «добре» за національною шкалою – неповне розкриття питання (на 2/3), охайне виконання роботи – 1,5 бали;

– «задовільно» за національною шкалою – часткове розкриття питання (на 1/3), неохайне виконання роботи – 1 бал.

Поточний тестовий контроль з кожної теми

Тестовий контроль проводиться за розробленими комплексними тестовими завданнями у системі електронного навчання «MOODLE» та має максимальну вагу 20 балів.

Протягом вивчення курсу відповідно до робочої програми навчальної дисципліни студенти проходять поточний тестовий контроль з кожної теми. Вага одного заходу – 2 бали.

– «відмінно» за національною шкалою (5 питань) – студент отримує 2 бали.

– «добре» за національною шкалою (4 питання) – 1,6 бали.

– «задовільно» за національною шкалою (3 питання) – 1,2 бали.

– «незадовільно» за національною шкалою (2 питання) – 0,8 бали.

Підсумковий тестовий контроль

Тестовий контроль проводиться 1 раз наприкінці вивчення дисципліни перед складанням екзамену за розробленими комплексними тестовими завданнями у системі електронного навчання «MOODLE» та має максимальну вагу – 20 балів.

Підсумковий контроль (Екзамен, який має вагу у 20 балів)

Екзамен передбачає підсумковий контроль знань, який складається з 2 питань та одного практичного завдання (скласти комплекс засобів по навчання технічних, тактичних дій або розв'язати одну із рухомих якостей), який відбувається у вигляді усного опитування за основними положеннями лекційного курсу.

Критерії оцінювання знань:

– «відмінно» за національною шкалою – студент отримує 20-16 балів (послідовна, логічна, обґрунтована відповідь на 3 запитання, вміле й вивірене формування висновків).

– «добре» за національною шкалою – студент отримує 15-12 балів (послідовна, логічна, обґрунтована відповідь на 3 запитання, наявність окремих несуттєвих помилок під час відповіді).

– «задовільно» за національною шкалою – студент отримує 11-8 балів (послідовна, логічна відповідь на 2 запитання, наявність окремих несуттєвих помилок під час відповіді).

– «незадовільно» за національною шкалою – студент отримує 7-0 балів (непослідовна відповідь на 1 запитання, наявність істотних помилок).

Сумарно студент може отримати протягом двох атестацій:

1) За підготовку до практичних занять та опанування практичними навичками (складання залікових вимог зі знанням термінології) – 20 балів.

2) За виконання завдань самостійної роботи (опрацювання окремих розділів навчальної програми та експрес-тестування) – до 20 балів.

3) За поточний тестовий контроль – до 20 балів.

4) За підсумковий тестовий контроль – до 20 балів.

Екзамен – до 20 балів.

Зміст навчальної дисципліни	Кількість контрольних заходів	Вага за 1 контрольний захід, балів	Максимальна кількість балів
Поточний контроль знань			
Практичні заняття	8	2,5	20
Самостійна робота	10	2,0	20
Експрес-тестування СРС			
Поточний тестовий контроль з кожної теми	10	2,0	20
Усього за поточний контроль знань			60
Підсумковий контроль знань			
Підсумковий тестовий контроль	1	20	20
Екзамен	1	20	20
Усього підсумковий контроль знань			40
Загалом			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Озолин Н.Г. Настольная книга тренера: Наука побеждать / Н.Г. Озолин. – М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 863 с.
2. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера. – М.: Физкультура и спорт, 1991. – 375 с.
3. Вайцеховский С.М. Книга тренера. М.; «Физкультура и спорт», 1981. – 312 с.
4. Филин В.П., Фомин Н.А. Основы юношеского спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 225 с.
5. Холодов Ж. К., Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 480 с.
6. Теорія спортивного тренування: Навчальний посібник для студентів факультету фізичного виховання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Уклад. О.С. Сокирко, Р.В. Клопов – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 113 с.
7. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2007. – 584 с.
8. Джек Х. Уилмор, Дэвид Л. Костил. Физиология спорта и двигательной активности. – К.: Олимп. Лит-ра, 1997. – 499 с.
9. Круцевич Т.Ю. Методи дослідження індивідуального здоров'я дітей та підлітків у процесі фізичного виховання: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 1999. – 232 с.
10. Программированное обучение и технические средства в спортивной тренировке / Под ред. Н.А. Нельга. – Мн.: Полімя. – 148 с.
11. Носко Н.А. Педагогические основы обучения молодежи и взрослых движениям со сложной биомеханической структурой. – К.: Науковий світ, 2000. – 336 с.
12. Ильин Е.П. Психология спорта. – СПб.: Питер, 2009. – 352 с.

Додаткова

1. Педагогічна майстерність / за ред. І.А. Зазюна – К., 2008. – С. 5-20.
2. Вечер Л.С. Поведение руководителя: практ. пособие / Л.С. Вечер. – Минск.: Новое знание, 2000. – 208 с.

3. Ильин Е. Л. Психология физического воспитания: учебник для институтов и факультетов физической культуры / Е.Л. Ильин. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Изд-во РГПУ им А.И. Герцена, 2000. – 486 с.
4. Моделирование педагогических ситуаций / под ред. Ю.Н. Кулюткина, Г.С. Сухобской. – М., 1981. – С. 8-9, 13-14, 18-20.
5. Василенко Ю.С. О голосе педагога / Ю.С. Василенко // Советская педагогика. – 1972. – №7. – С. 86-92.
6. Словник термінології з педагогічної майстерності. – Полтава, 1995. – 64 с.
7. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. – М.: Физкультура и спорт, 1978. – 224 с.
8. Озолин Н.Г. Современная система спортивной тренировки. – М.: Физкультура и спорт, 1970. – 478 с.
9. Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. Педагогика спорта. – К.: Здоров'я, 1986. – 208 с.
10. Харре Д. Учение о тренировке: Пер. с англ. – М.: Физкультура и спорт, 1971. – 328 с.
11. Цзен М.В., Пахомов Ю.В. Психотехнические игры в спорте. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 160 с.
12. Фомин Н.А., Филин В.П. Возрастные основы физического воспитания. – М.: Физкультура и спорт, 1972. – 176 с.

Інформаційні ресурс

1. Закон України Про фізичну культуру і спорт від 24.12.1993 №3808-ХІІ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
2. Закон України Про антидопінговий контроль у спорті // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – ст. 112 [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2353-14>.
3. Закон України Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 43. – ст. 370 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1954-14>.
4. Олімпійська хартія Міжнародного Олімпійського комітету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://noc-ukr.org/files/OfficialDocuments/CHARTER%20July%202007-Feb08.pdf>
5. Международный спортивный комитет. Олимпийская Хартия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sochionline2014.ru/wp-content/uploads/2010/03/olympic_charter_rus.pdf.
6. Платонова В.Н. Энциклопедия олимпийского спорта / В.Н. Платонов. – М.: Олимпийская литература, 2002. – 494 с. Формат: PDF (30Mb). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eknigi.org/raznoe/156829-yenciklopediya-olimpijskogo-sporta.html>.
7. Бакал Д. Большая олимпийская энциклопедия / Д. Бакал. – М.: Эксмо, 2008. – 586 с. Формат: PDF (148.39 Mb). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eknigi.org/nauka_i_ucheba/32692-bolshaya-olimpijskaya-yenciklopediya.html.

Погоджено

відділ з навчальної роботи

«12» травня 2016